

Formidling af undervisningsforløb og aktiviteter: Aktiviteter til AP

Overskrift: Sprogindlæring

Manchet:

Alle børn lærer deres første sprog, når de omkring 2 år, lige meget hvilket sprog, det er. Og selvom mange måske mener, at det er lettest at lære sprog som barn, kan man faktisk lære sprog hele livet. Dette forløb introducerer eleverne til de mange måder, som sprog indlæres på og sætter dem i stand til at reflektere over, hvordan de lærer bedst.

Formålstekst

Formålet med forløbet er, at eleverne lærer at anvende faglig terminologi om sprogindlæring, som beskrevet i de faglige mål. Materialet er henvendt til faget Almen Sprogforståelse på STX og HHX.

1. Planlægning/overvejelser

Forløbet består af en introduktion til sammenhængen mellem indlæring og sprog samt analytisk indsigt til at se sammenhænge mellem disse. Eleverne kan se den tilhørende video, der introducerer til kernekoncepter.

2. Forløbets opbygning

- 1. Eleverne ser video om sprogindlæring**
- 2. Eleverne stiller opklarende spørgsmål omkring sprogindlæring på klassen**
- 3. Eleverne laver nogle af eller alle opgaver som foreslået nedenfor**

Aktivitet 1: læringsstile

Der findes forskellige måder at lære på. Nogle foretrækker at lære et nyt sprog ved at arbejde løs med grammatiske strukturer og tekstanalyse. Andre foretrækker lydlige input fra film, musik, sportskommentatorer eller lignende for på den måde at tilegne sig ordforrådet. Andre igen synes det fedeste bare er at komme i gang med at bruge sproget og kaste sig ud i dialog på trods af fejl og mangler. Og så findes der en masse midt imellem. Det er alle rigtig gode strategier i forhold at tilegne sig et nyt sprog. Det er heller ikke sådan at man kun kan bruge én læringsstil, tit bruger man forskellige til forskellige opgaver i forskellige situationer, og ofte bruger man flere på en gang, men man kan tit finde én læringsstil, som er ens favorit. Det vigtigste, når man skal lære et nyt sprog, er, at det er engagerende og sjovt. Det vil sige alle læringsstile skal være til stede. Fuldstændig som de var, da vi alle tilegnede os vores første sprog, hvor alle læringsstrategierne var i spil. Dette er vigtigt at huske i sprogtilegnelsen senere hen i livet.

Opgave: Hvilke læringsstil passer til dig?

Til dig som lærer:

Nu skal eleverne prøve at finde ud af, hvordan de hver især bedst kan lide at lære sprog beskrevet i øvelsen nedenfor. Det er vigtigt at huske, at alle læringsstile typisk vil være i spil ved en god og sikker sprogtilegnelse. Som introduktion til øvelsen kan du skitsere for eleverne, at man for at lære et sprog skal huske at:

- 1) **høre sprog** (og gerne sprog, der er autentisk og fedt - ikke stiliserede skoleksempler. Eleverne skal opsøge sprog, de faktisk gerne vil forstå - og du kan som lærer tænke det ind i deres opgaver og øvelser)
- 2) **bruge sin mund** (at lære nye lyde er faktisk bare muskeltræning. Det er en hæmsko, at det kan være pinligt at sige nye lyde i undervisningssammenhænge. Der skal skabes en kultur omkring, at det er sjovt at lege med sin mund og med lyde - helt ligesom med det lille barn. Her kan læreren gå forrest)
- 3) **Analysere sprog** (at studere grammatik og strukturer for at kunne danne nye sætninger/strukturer, som man aldrig har hørt før)

Til eleverne:

- 1) Find 5 eksempler på, hvordan du kan bruge læringsstilen (eller læringsstile). Brug alle de medier du har til rådighed.
- 2) Hvilken stil passer bedst til dig? Hvorfor?
- 3) Hvornår kan du se de andre læringsstile spille ind og give god mening at bringe i spil. Kan man adskille dem?

Aktivitet 1: pludr på et nyt sprog

Når vi som babyer starter med at tale, sker det efter en næsten fast opskrift i forhold til lyde. Det bliver kaldt pludren. Babyer pludrer, fordi de øver sig i at efterligne sproglyde. Lydene er fx baba, mama. Når babyer pludrer, så gør de egentligt to ting: de øver sig i motorik ved at forme lydene med munden, og de øver sig i at genkende lydene på et sprog. Den her øvelse får eleverne til at øve den sidste del, da elevernes motorik forventes at være acceptabel på det her punkt i deres liv.

Øvelse: Gør som babyer over hele verden

Bemærk: Øvelsen er bedst til elever der skal lære et helt nyt sprog, som de ikke kender i forvejen. Øvelsen kan dog også bruges på et sprog de slet ikke skal lære, for det handler om at lære at lytte til sprogets lyde.

Forberedelse: Find 2-3 lydclip på 10-20 sekunder hvor nogen taler et sprog som eleverne aldrig har hørt. Hvert klip skal spilles 3 gange for eleverne (eller flere, hvis det er svært for eleverne at få skrevet alt ned).

Øvelse:

- 1) Transkribér lydene du kan høre. Det vil sige: forsøg at skrive det som dem, der taler, siger. Læg specielt vægt på at fange de variationer, du kan høre. Du må gerne finde på tegn og andre hjælpemidler så du kan læse teksten op bagefter så nært på indholdet som muligt. F.eks hvis du skulle transkribere det danske A i *arbejde* og i *abe*, ville du måske vælge at skrive det ene som "abe" og det andet som "Arbejde" for at fange den lydige forskel.
- 2) Sammenlign din transskription med en klassekammerat. Læs op for hinanden. Og bliv enige om 2 steder hvor jeres transskription er forskellig.
- 3) Opfølgning på klassen.
- 4) Hør klippene igen på klassen

Aktivitet 2: Rytme = øv udtale og sproglige kompetencer

Rytme spiller en vigtig rolle i sprogindlæring, hvad enten det er tilbage til de første små rimeord op igennem større rim og vers op til rap og større sekvenser af rytmisk tale. Rytme gør, at det er nemmere for os at huske sprog og sproglige konstruktioner, derfor findes det også i alt sprog og sproglige handlinger. Derfor er rytme også en godt redskab til at øve udtale og få et større sprogligt overskud.

Opgave: find rytmen

"Ælle bælle, mig fortælle", "erle, perle, pif, paf, puf, væk med den beskidte ..." og "stativ, stakit, kasket". Vi kender dem allesammen: gamle rim og remser. De er en glimrende ressource til at lære god udtale.

- 1) Gå sammen i små grupper, og find nogle flere af de gode gamle rim og "tongue twisters" på jeres modersmål. Hvor mange kan I finde på fem minutter?

2) Nu skal I finde nogen på de fremmedsprog, I skal have i gymnasiet. Hvis I kender nogen i forvejen, kan I tage udgangspunkt i dem, og ellers kan I finde dem online. Sig dem for hinanden og mærk rytmen. Øv jer på udtalen.

3) Kan I andre former for rytmiske øvelser på fremmedsprog? fx rap? Søg ellers på et vilkårligt sprog og find noget; et børnerim eller en rap og prøv at udtale det.

<https://www.youtube.com/watch?v=9jtiw721RAg>

3. Evaluering

Evalueringen af aktiviteterne kan fint udgøres af en refleksionsøvelse, hvor eleverne får lidt tid (fx 3 minutter) til at reflektere alene over følgende spørgsmål:

- Hvad er det mest interessante, jeg tager med mig fra i dag?
- Kan jeg bruge viden om semantik til noget (fx i arbejds- eller studiesammenhæng)?

Derefter snakker eleverne (fx 3 minutter) med sidemanden om, hvad de hver især har tænkt, og til sidst opsummeres refleksionen med en diskussion i plenum på klassen.

Forløbet er lavet af Sprogzonen